

Research article

Critical Success Factors and Organizational Support Affecting the Happiness at Work of Dental Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals in Buri Ram Province

Banhan Aemprakhon

Master degree student in
Public Health,
Department of Public Health
Administration,
Faculty of Public Health,
Khon Kaen University

Makkarapan Jutarasaka

Associate Professor,
Department of Public
Health Administration,
Faculty of Public Health,
Khon Kaen University

Prachak Bouphan

Associate Professor,
Department of Public
Health Administration,
Faculty of Public Health,
Khon Kaen University

Corresponding author

Prachak Bouphan

E-mail: bprach@kku.ac.th

Received date: 22 March 2023

Revised date: 5 June 2023

Accepted date: 4 October 2023

Abstract

This cross-sectional descriptive research aimed to study the critical success factors and organizational support affecting the happiness at work of dental health personnel at sub-district health promoting hospitals in Buri Ram province, Thailand. The population was 130 dental health personnel, and the entire population was studied. In the absence of random sampling, inferential statistics was used to draw conclusions about the population over time. Quantitative data were collected by the questionnaire that was examined and verified by the three experts for content validity. For items objective congruence, all items were greater than 0.50 and the Cronbach's alpha coefficient was 0.95. Qualitative data was collected by using in-depth interview guidelines with 12 key informants. Data was collected between 14th November to 14th December 2022. Data analysis was performed by using descriptive and inferential statistics by Pearson's Product Moment Correlation and Stepwise Multiple Regression at significance level of 0.05

The results showed that the level of overall critical success factors, organizational support, and the happiness at work of dental health personnel were at a high level ($\bar{x}$ = 3.84, S.D. = 0.50), ($\bar{x}$ = 3.83, S.D. = 0.53), and ($\bar{x}$ = 3.91, S.D. = 0.43), respectively. Overall critical success factors and organizational support had a moderate relationship with the happiness at work of dental health personnel ($r=0.629$, $p\text{-value}<0.001$ and $r=0.578$, $p\text{-value}<0.001$), respectively. Additionally, the results found that the three variables consisted of one variable of organizational support: management, and two variables of critical success factors: the building understanding and encouraging cooperation and the supporting agencies at all levels having support plans, which were affected and could jointly predicted the happiness at work of dental health personnel at sub-district health promoting hospitals in Buri Ram province at 42.2 percentage ($R^2=0.422$, $p\text{-value}<0.001$)

Keywords: Critical success factors, Organizational support, Happiness at Work, Dental health personnel

บทความวิจัย

**ปัจจัยแห่งความสำเร็จและการสนับสนุนจากองค์การที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงาน
ของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์**

บรรหาร เอ็มประโคน นักศึกษา, หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มกรพันธ์ จุฑารส รองศาสตราจารย์, สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจักษ์ บัวผัน รองศาสตราจารย์, สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้รับผิดชอบบทความ ประจักษ์ บัวผัน อีเมล: bprach@kku.ac.th วันที่ได้รับบทความ: 22 มีนาคม 2566 วันที่แก้ไขบทความ: 5 มิถุนายน 2566 วันที่ตอบรับบทความ: 4 ตุลาคม 2566	บทคัดย่อ การศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จและการสนับสนุนจากองค์การที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ประชากรที่ศึกษา คือ ทันตบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 130 คน ซึ่งศึกษาจากประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง และใช้สถิติอ้างอิงเพื่อใช้อนุมานไปยังประชากรเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 และหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช 0.95 และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 14 พฤศจิกายน 2565 ถึง วันที่ 14 ธันวาคม 2565 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
---	---

ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ การสนับสนุนจากองค์กร และความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.50), ($\bar{X} = 3.83$, S.D.= 0.53) และ ($\bar{X} = 3.91$, S.D.=0.43) ตามลำดับ ภาพรวมปัจจัยแห่งความสำเร็จและการสนับสนุนจากองค์กรมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.629$, $p\text{-value}<0.001$ และ $r=0.578$, $p\text{-value}<0.001$) ตามลำดับ และตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ การสนับสนุนจากองค์กรด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ และปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน มีผลและสามารถร่วมกันในการพยากรณ์ความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ร้อยละ 42.2 ($R^2= 0.422$, $p\text{-value} <0.001$)

คำสำคัญ: ปัจจัยแห่งความสำเร็จ, การสนับสนุนจากองค์กร, ความสุขในการปฏิบัติงาน, ทันตบุคลากร

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในหลายด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสุขภาพ ซึ่งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564) ที่เป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน¹ โดยการปฏิรูประบบบริการสุขภาพ เพื่อให้มีระบบบริการสุขภาพที่มีมาตรฐาน ครอบคลุมและเชื่อมโยงทุกระดับ มีความเป็นธรรม ยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง และมีประสิทธิภาพ ภายใต้งบประมาณที่เหมาะสม โดยเฉพาะโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข ระบบสุขภาพยั่งยืน นำไปสู่วิสัยทัศน์ของกระทรวงสาธารณสุข คือ เป็นองค์กรหลักด้านสุขภาพ ที่รวมพลังสังคม เพื่อประชาชนสุขภาพดี โดยกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี เพื่อขับเคลื่อนงานด้านสาธารณสุข ไว้ 4 ประเด็น คือ 1) การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นเลิศ 2) การบริการเป็นเลิศ 3) บุคลากรเป็นเลิศ และ 4) การบริหารเป็นเลิศด้วยธรรมาภิบาล การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น ปัจจัยหลักสำคัญคือบุคลากรกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร จึงควรต้องได้รับการดูแลและพัฒนา โดยประเด็นยุทธศาสตร์ บุคลากรเป็นเลิศ มีเป้าหมายที่จะให้กำลังคนด้านสุขภาพ เป็นคนดี มีคุณค่า มีความผูกพันในการทำงาน² ความสุขในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยกับคนทำงาน ให้สามารถกระตุ้น จูงใจ สร้างความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจให้กับทุกคน สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและพร้อมที่จะปฏิบัติงานในองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้สร้างแนวทางการสร้างสุขในที่ทำงานขึ้นเป็นความสุขพื้นฐาน 8 ประการ ซึ่งพัฒนามาเป็น HAPPINOMETER ที่เป็นเครื่องมือในการวัดคุณภาพชีวิตและความสุขระดับบุคคลที่น่าเชื่อถือ เหมาะกับบริบทคนทำงานในสังคมไทย ประกอบด้วย 9 ด้าน ได้แก่ 1) สุขภาพดี 2) ผ่อนคลายดี 3) น้ำใจดี 4) จิตวิญญาณดี 5) ครอบครัวดี 6) สังคมดี 7) ใฝ่รู้ดี 8) สุขภาพเงินดี และ 9) การงานดี ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสุขในการทำงาน ในทุกๆองค์การ เพื่อนำมาประเมินผลความอยู่ดีมีสุขและคุณภาพชีวิตของประชาชน³

การปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้ประสบความสำเร็จตามที่เป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น สิ่งที่สำคัญคือการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานและการติดตามประเมินผล การปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม 2) หน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน 3) การลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการมีส่วนร่วม 4) การสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ 5) การพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ และ 6) ความเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้วยกันและกับโรงพยาบาลแม่ข่าย⁴

นอกจากปัจจัยแห่งความสำเร็จแล้ว ยังพบว่าการสนับสนุนจากองค์กรมีความสำคัญในการดำเนินงาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพราะการสนับสนุนจากองค์กรเป็นการบริหารจัดการด้านทรัพยากรทางการบริหารที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

และ 4) ด้านการบริหารจัดการ⁵ ซึ่งทรัพยากรดังกล่าวล้วนมีความสำคัญในการดำเนินงานให้องค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้งหมด จำนวน 227 แห่ง มีทันตบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้งสิ้น 130 คน⁶ จากการประเมินองค์กรแห่งความสุข โดยใช้เครื่องมือ HAPPINOMETER ผลการประเมินองค์กรแห่งความสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าภาพรวมความสุข มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 69.08 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าบุคลากรมีความสุขมากที่สุดด้านน้ำใจดี ร้อยละ 78.17 และด้านที่มีความสุขน้อยที่สุด คือ ด้านสุขภาพเงินดี ร้อยละ 51.51 จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัญหาด้านสุขภาพเงินดีมีผลต่อความสุขในการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยทันตบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ถือเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและเป็นบุคลากรหลักในการดูแลสุขภาพช่องปากของประชาชนในระดับพื้นที่ในการส่งเสริมป้องกันโรคทางด้านทันตสุขภาพให้กับคนในชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่าการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรมีค่อนข้างน้อยและยังต้องปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ที่ยังไม่มีทันตบุคลากรประจำ ทำให้ต้องรับผิดชอบงานเพิ่มมากขึ้น รับผิดชอบงานหลายด้านที่นอกเหนือจากงานหลัก อีกทั้งยังขาดความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และอาจทำให้ไม่มีความสุขในการปฏิบัติงาน ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างรากฐานของระบบบริการสาธารณสุขให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรควรมีการส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมให้มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และพัฒนาทันตบุคลากรให้มีคุณภาพ เสริมสร้างความสุขในทุก ๆ ด้าน เพื่อสร้างความสมดุลในการปฏิบัติงานและการใช้ชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ คือ ประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข และระบบสุขภาพยั่งยืน⁷

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อทราบระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ และสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา วางแผน ส่งเสริมและสนับสนุนความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์และวิธีการ

วัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่อศึกษา

- 1) ปัจจัยแห่งความสำเร็จและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์
- 2) ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ ระดับการสนับสนุนจากองค์กร และระดับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์
- 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Descriptive Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview Guidelines)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ทันตบุคลากรที่ปฏิบัติงานประจำและให้บริการด้านทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย นักวิชาการสาธารณสุข (ทันตสาธารณสุข) และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข โดยใช้สูตรสำหรับการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานของ Cohen (1988)⁸ จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง พบว่า n มีจำนวนเท่ากับ 151 คน ในกรณีตอบ แบบสอบถาม แต่พบว่าในจังหวัดบุรีรัมย์มีเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข และนักวิชาการสาธารณสุข (ทันตสาธารณสุข) ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 130 คน ผู้วิจัยจึงศึกษาจากประชากรทั้งหมด เพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติอ้างอิงเพื่ออธิบายไปยังทันตบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อระยะเวลาเปลี่ยนแปลง 6 และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากบุคคลที่สามารถให้คำตอบเชิงลึกได้เพื่อสนับสนุนการอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณโดยเลือกบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ดีที่สุด (Key informant) ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ทันตบุคลากรระดับจังหวัด 1 คน ระดับอำเภอ 3 คน และระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 8 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 106 ข้อ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนจากองค์กรของความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 45 ข้อ

โดยส่วนที่ 2 ถึง ส่วนที่ 4 ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ระดับมากที่สุด 5 คะแนน ระดับมาก 4 คะแนน ระดับปานกลาง 3 คะแนน ระดับน้อย 2 คะแนน และระดับน้อยที่สุด 1 คะแนน⁹

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบได้เสนอปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 3 ข้อ

ชุดที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview Guidelines) ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนจากองค์กรของความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากร ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากร ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

ส่วนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากร ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือทั้ง 2 ชุด ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับทันตบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาชได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จ เท่ากับ 0.94 ด้านการสนับสนุนจากองค์กร เท่ากับ 0.88 ความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เท่ากับ 0.89 และภาพรวมแบบสอบถามทั้งชุด เท่ากับ 0.95

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา และใช้สถิติการถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน (Stepwise multiple linear regression analysis) ในการหาปัจจัยแห่งความสำเร็จและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

การแปลผล

การแปลผลคะแนนระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ ระดับการสนับสนุนจากองค์กร และระดับความความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ โดยนำมาจัดระดับเป็น 5 ระดับ ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ระดับมากที่สุด (4.50-5.00 คะแนน) ระดับมาก (3.50-4.49 คะแนน) ระดับปานกลาง (2.50-3.49 คะแนน) ระดับน้อย (1.50-2.49 คะแนน) และระดับน้อยที่สุด (1.00-1.49 คะแนน)¹⁰ สำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

(r) มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง + 1 แบ่งระดับดังนี้ $r = 0$ หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์ $r = \pm 0.01$ ถึง ± 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่ำ $r = \pm 0.31$ ถึง ± 0.70 หมายถึงมีความสัมพันธ์ปานกลาง $r = \pm 0.71$ ถึง ± 0.99 หมายถึงมีความสัมพันธ์สูง $r = \pm 1$ หมายถึง มีความสัมพันธ์โดยสมบูรณ์¹¹

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2565 ลำดับที่ 4.3.01:39/2565 เลขที่โครงการ HE652199 และผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 14 พฤศจิกายน 2565 ถึงวันที่ 14 ธันวาคม 2565

ผลการศึกษา

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

คุณลักษณะส่วนบุคคลของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 88.5 จำนวน 115 คน มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 62.3 โดยเฉลี่ยอายุ 31.77 ปี (S.D. = 6.86 ปี) อายุต่ำสุด 23 ปี อายุสูงสุด 55 ปี มีสถานภาพโสดมากที่สุด จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็น ร้อยละ 89.2 มีตำแหน่งเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขมากที่สุด จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 21,319.19 บาท (S.D. = 7,300.88 บาท) รายได้ต่ำสุด 13,000 บาท รายได้สูงสุด 51,000 บาท ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 1-10 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็น ร้อยละ 75.3 มีค่ามัธยฐาน 8 ปี ค่าต่ำสุด 1 ปี ค่าสูงสุด 26 ปี ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงาน จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 76.2 และผู้ที่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมปีละ 1-2 ครั้ง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 83.8 มี ค่ามัธยฐาน 1 ครั้ง จำนวนครั้งน้อยที่สุด 1 ครั้ง จำนวนครั้งมากที่สุด 6 ครั้ง

2. ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.50) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จ พบว่า ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.55) รองลงมา คือ ด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้วยกันและกับโรงพยาบาลแม่ข่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้าง ความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.74) รองลงมา คือ ด้านการลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการ มีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

3. ระดับการสนับสนุนจากองค์กรของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

เมื่อพิจารณาระดับการสนับสนุนจากองค์กร พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การสนับสนุนจากองค์กรด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.69) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

4. ระดับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

เมื่อพิจารณาระดับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสุขในการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านน้ำใจดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.53) รองลงมา คือ ด้านครอบครัวดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.68) ส่วนด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านสุขภาพเงินดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ด้านการงานดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จและการสนับสนุนจากองค์การที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ พบว่า ภาพรวมปัจจัยแห่งความสำเร็จมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.629$, $p\text{-value} < 0.001$) ส่วนการสนับสนุนจากองค์การ พบว่า ภาพรวมการสนับสนุนจากองค์การมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.578$, $p\text{-value} < 0.001$) ดังรายละเอียดตารางที่ 1-2 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างปัจจัยแห่งความสำเร็จกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

Table 1 Pearson's correlation coefficient between critical success factors and Happiness at Work of Dental Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals in Buri Ram Province

Critical success factors		Happiness at Work of Dental Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals in Buri Ram Province		
		Pearson's correlation coefficient (r)	p - value	Relationship level
Critical success factors		0.629***	< 0.001	Moderate
1.	Executives at all levels provide support and follow up.	0.508***	< 0.001	Moderate
2.	Supporting agencies at all levels have support plans.	0.524***	< 0.001	Moderate
3.	Action In the field of in the area, they are ready and willing to participate.	0.456***	< 0.001	Moderate
4.	Building understanding and encouraging cooperation	0.517***	< 0.001	Moderate
5.	The developing the image of the service place	0.528***	< 0.001	Moderate
6.	The connection between sub-district health promotion hospitals and with the main hospital	0.484***	< 0.001	Moderate

*** Correlation is significant at the < 0.001 level (2-tailed)

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างการสนับสนุนจากองค์กรกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

Table 2 Pearson's correlation coefficient between organizational support and Happiness at Work of Dental Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals in Buri Ram Province

Organizational support	Happiness at Work of Dental Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals in Buri Ram Province		
	Pearson's correlation		
	coefficient (r)	p-value	Relationship level
Organizational support	0.578***	< 0.001	Moderate
1. Man	0.451***	< 0.001	Moderate
2. Money	0.455***	< 0.001	Moderate
3. Material	0.482***	< 0.001	Moderate
4. Management	0.535***	< 0.001	Moderate

*** Correlation is significant at the < 0.001 level (2-tailed)

6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ถูกเลือกเข้าสมการ คือ ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวแปรอิสระที่ไม่ได้ถูกเลือกเข้าสมการคือตัวแปรที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.05 โดยตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าในสมการเรียงลำดับ ดังนี้คือ การสนับสนุนจากองค์กรด้านการบริหารจัดการ (p-value < 0.001) ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ (p-value = 0.002) และปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน (p-value = 0.003) ตามลำดับ โดยสามารถกำหนดเป็นสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ซึ่งเป็นสมการทำนายในรูปคะแนนดิบแทนค่าสมการได้ดังนี้ $Y = 1.700 + (0.222) (\text{การสนับสนุนจากองค์กรด้านการบริหารจัดการ}) + (0.146) (\text{ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ}) + (0.204) (\text{ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน})$ ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร มีผลและ

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

สามารถร่วมพยากรณ์ความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ร้อยละ 42.2 ดังรายละเอียดตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

Table 3 Statistics about multiple linear regression analysis of Happiness at Work of Dental Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals in Buri Ram Province

Variables	B	Beta	T	p-value	R	R ²	R ² adj	R ² change
1. Management	0.222	0.300	3.722	<0.001	0.535	0.287	0.281	-
2. Building understanding and encouraging cooperation	0.146	0.254	3.099	0.002	0.617	0.381	0.371	0.094
3. Supporting agencies at all levels have support plans.	0.204	0.249	2.979	0.003	0.650	0.422	0.408	0.041
Constant 1.700, F = 30.651, p-value < 0.001, R = 0.650, R ² = 0.422, R ² _{adj} = 0.408								

7. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงานของ ทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดจากแบบสอบถามทั้งหมด 130 ฉบับ พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้เสนอ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะทั้งหมด 38 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 29.2 โดยปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่ คือ ความสุขในการปฏิบัติงานด้านสุขภาพเงินดี คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมา คือ ความสุขในการปฏิบัติงานด้านสุขภาพดี คิดเป็นร้อยละ 66.7 ส่วนปัญหาอุปสรรคน้อยที่สุด คือ ความสุขในการปฏิบัติงานด้านจิตวิญญาณดี คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมา คือ การสนับสนุนจากองค์กรด้านวัสดุอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 31.0

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. ปัจจัยแห่งความสำเร็จกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่า การดำเนินงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้บริหารควรให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน เป้าหมาย และกระบวนการในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และการสร้างความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานตลอดจนการให้ชุมชนและภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เนื่องจากในบางพื้นที่มีข้อจำกัดในการอบรมพัฒนาความรู้ ทำให้ประชาชนบางส่วนขาดความตระหนักในการดูแลสุขภาพช่องปาก และทันตบุคลากรขาดการประเมินผลการดำเนินงานการดำเนินงานทันตสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมพัฒนาความรู้ และการเปิดเวทีแสดงความคิดเห็นโดยให้

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

โอกาสประชาชนและผู้รับบริการในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อให้ตอบสนองต่อสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ และเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

2. การสนับสนุนจากองค์กรกับความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่า ด้านการบริหารจัดการมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยหน่วยงานควรให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน มีการกำหนดวิธีการประสานงานตลอดจนการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน การบริหารจัดการบุคคลตามความรู้ความสามารถ และการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานทันตสาธารณสุข การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน และการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขให้เหมาะสมตามบริบทสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความสุขในการปฏิบัติของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่า ความสุขของทันตบุคลากร เป็นการรับรู้ของทันตบุคลากร หรือ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ ทันตบุคลากรที่มีความรู้สึกเป็นสุขกับภารกิจหลักหรือความชื่นชอบ อันเป็นผลมาจากการปฏิบัติงาน ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง เกิดความสุขจากประสบการณ์ที่ได้รับ มองเห็นคุณค่าที่ได้ปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์ ดังนั้น ในการปฏิบัติงานของ ทันตบุคลากรควรมีการส่งเสริมในการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมให้มีโอกาสมีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และพัฒนาทันตบุคลากรให้มีคุณภาพ และเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงาน รวมถึงด้านส่วนตัว ครอบครัว และการดำรงชีวิตในสังคม เพื่อสร้างความสมดุลในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต

บทวิจารณ์

ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ การสนับสนุนจากองค์กรด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ และ ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร มีผลและสามารถร่วมในการพยากรณ์ความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ร้อยละ 42.2 โดยตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการเรียงลำดับ ดังนี้

1. การสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ การสนับสนุนจากองค์กรด้านการบริหารจัดการ ($R^2 = 0.287$, $p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องอาศัยกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

การวางแผนการดำเนินงาน การกำหนดวิธีการดำเนินงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่และมอบหมายงาน การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดเป็นขั้นตอนที่สำคัญ และมีความจำเป็น ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า การสนับสนุนจากองค์การด้านการบริหารจัดการที่มีผลต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล^{12,13,14} ทั้งนี้ในแต่ละพื้นที่มีแผนการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงปัญหาและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์การ ซึ่งผลการศึกษาค้างนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า การสนับสนุนจากองค์การด้านการบริหารจัดการไม่มีผลต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล^{15,16,17}

2. ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อความความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ ($R^2 = 0.094$, $p\text{-value} = 0.002$) การที่ชุมชนมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้ประสบผลสำเร็จผู้บริหารที่เกี่ยวข้องจะต้องมีกลไกในการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม โดยการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือที่มีผลต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล^{18,19,20} ทั้งนี้เนื่องจากบริบทของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันในด้านของนโยบาย ระบบบริหารจัดการ อาจทำให้การปฏิบัติงานที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งผลการศึกษาค้างนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือไม่มีผลต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล^{21,22,23}

3. ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อความความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ด้านหน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน ($R^2 = 0.041$, $p\text{-value} = 0.003$) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับจะต้องมีแผนการดำเนินงานด้านทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน การกำหนดรูปแบบการปฏิบัติงาน การกำหนดทรัพยากรในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีการควบคุมกำกับกับการปฏิบัติงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุนที่มีผลต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล^{20,24} ทั้งนี้เนื่องจากบริบทของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันในด้านของนโยบาย การกำหนดทรัพยากรในการปฏิบัติงานและสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน อาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่ ซึ่งผลการศึกษาค้างนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุนไม่มีผลต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล^{21,22,23}

สรุป

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ การสนับสนุนจากองค์การด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ และปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร มีผลและสามารถร่วมในการพยากรณ์ความสุขในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ร้อยละ 42.2

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ควรมีการส่งเสริมให้ทันตบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงานร่วมกัน และมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานทันตสาธารณสุขเป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ควรมีการกำหนดรูปแบบในการปฏิบัติงาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และการจัดบริการที่ตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความจำเป็นของพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ควรกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อให้ตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความจำเป็นของพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ควรมีการจัดอบรมความรู้และทักษะแก่ทันตบุคลากรเกี่ยวกับการวางแผนด้านการเงิน รวมถึงการทำบันทึกรายรับ รายจ่าย ในแต่ละเดือน และการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อเพิ่มเงินออมในแต่ละเดือนให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพบริการของทันตบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.มกรพันธ์ จูฑะรสก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ บัวผัน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และสาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สนับสนุนทุนเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ตลอดจนทันตบุคลากรที่ปฏิบัติในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัย เป็นอย่างดี ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

1. Bureau of Policy and Strategy, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health. The twelve National health development plan under the national economic and social development plan B.E.2017-2021. Bangkok: The War Veterans Organization of Thailand Press; 2017.
2. Strategy and planning division of Office of the Permanent Secretary Ministry of Public Health. Healthy Public Policy 2017. Bangkok: The War Veterans Organization; 2017.
3. Kittisuksathit S, Tangchonlatip K, Jarasit S, Saiprasert Ch, Boonyaterana P, Aree W. HAPPINOMETER: The Happiness Self Assessment. Bangkok: Thammasat Press; 2012.
4. Supawong Ch, Chunharas S, Damrikarnlert L, Chakorn S, Vechasuthanon K, Sirilak S. Service Manual of the District Health Promoting Hospital. 2nd ed. Nonthaburi: Ministry of Public Health; 2010.
5. Dechthai T. Principles of public health administration. 4th ed. Bangkok: Samcharoen Panich; 2006.
6. Buri Ram Provincial Public Health Office. Information of dental personnel in Buri Ram Province, 2022 [Brochure]. Buri Ram: Public Health Office; 2022.
7. Buri Ram Provincial Public Health Office. Public Health Strategic Plan 2022 [Brochure]. Buri Ram: Public Health Office; 2022.
8. Cohen J. Statistical power analysis for the behavior sciences. 2nd ed. Hillsdale NJ: Lawrence Erlbaum; 1988.
9. Likert R. The human organization: Its management and values. New York: McGraw-Hill; 1967.
10. Chantasawan S, Buathuan S. Social science research methodology. Khon Kaen: Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University; 2004.
11. Elifson KW, Richard RP, Haber A. Fundamentals of Social Statistics. 2nd ed. New York: McGraw-Hill, Inc.; 1990.
12. Thinpaiboon S, Srichaijaronpong S, Sriruecha Ch. Organizational Climate and Organization Support Affecting the Quality of Work Life of Public Health Officers at

- Sub-District Health Promoting Hospital, Kalasin Province. Research and Development Health System Journal. 2021; 14(1): 431-440.
13. Langkaew N, Sriruecha Ch. Organizational Climate and Organizational Support Affecting the Performance of Service Quality Criteria of Public Health Personnel at Sub-district Health Promotion Hospitals in Buri Ram Province. Regional Health Promotion Center 9 Journal. 2021; 15(38): 685-704.
 14. Puttamonsing P, Bouphan P, Apipalakul Ch. Key Success Factors and Organizational Support Affecting the Star Health Promoting Hospital of Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals in Buri Ram Province. KKU Research Journal (Graduate Studies). 2019; 19(3): 120-130.
 15. Kamsena N, Bouphan P, Jutarasaka M. Motivation and Organizational Support that Affecting Quality of Working Life of Public Health Officer at Sub-District Health Promoting Hospitals in Nakhon Ratchasima Province. KKU Research Journal (Graduate Studies). 2020; 20(2): 84-95.
 16. Keekeing J, Bouphan P. Organizational Climate and Organizational Support Affecting the Performance of Public Health Technical Officers at Sub-District Health Promoting. KKU Research Journal (Graduate Studies). 2019; 19(2): 154-165.
 17. Slangsing S, Sriruecha Ch. Organizational Climate and Organizational Support Affecting the Happiness at Workplace of Public Health Officers at Sub-District Health Hospitals in Mukdaharn Province. Research and Development Health System Journal. 2019; 12(3): 604-612.
 18. Khumsamarn P, Jutarasaga M, Bouphan P. Keys Success Factors and Organizational Support Affecting the Tuberculosis Prevention and Control Performance of Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals Sakon Nakhon Province. KKU Research Journal (Graduate Studies). 2021; 21(3): 223-235.
 19. Wongphabut W, Bouphan P. Motivation and Critical Success Factors Affecting the Control of Opisthorchiasis and Cholangiocarcinoma of Health Care Providers at Sub-District Health Promoting Hospital in Kalasin Province. KKU Research Journal (Graduate Studies). 2021; 21(3): 186-199.
 20. Chaiyamat I, Bouphan P. Motivation and Key Success Factors Affecting the Star Health Promoting Hospital of Health Care Professional at Sub-District Health Promoting Hospitals in Kalasin Province. KKU Research Journal (Graduate Studies). 2021; 21(3): 172-185.

21. Yardthaisong P, Bouphan P. Motivation and Key Success Factors Affecting Operational Prevention and Control of COVID 19 of Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals in Roi Et Province. KKU Research Journal (Graduate Studies). 2022; 22(2): 175-188.
22. Intaram P, Bouphan P. The Organizational Climate and Key Success Factors affecting the Performance of Public Health Technical Officers at Sub-District Health Promoting Hospital in Maha Sarakham Province. KKU Research Journal (Graduate Studies). 2022; 22(2): 201-212.
23. Jaitan T, Bouphan P, Phimha S. Critical Success Factor Affecting Surveillance and Rapid Response Performance of Health Care Provider at Sub-District Health Promoting Hospitals in Loei Province. KKU Research Journal (Graduate Studies). 2021; 21(3): 161-171.
24. Yotha N, Bouphan P, Phimha S. Critical Success Factors and Organizational Climate Affecting the Research for Solving Health Problem of Public Health Officers at Sub-District Health Promoting Hospitals In Khon Kaen Province. KKU Research Journal (Graduate Studies). 2019; 19(1): 149-160.